

В. В. Жуковська, В. В. Шилюк,

Житомирський державний університет імені Івана Франка, м. Житомир

СТАТИСТИЧНА ВЕРИФІКАЦІЯ СОЦІОЛІНГВІСТИЧНОЇ ІДЕНТИФІКАЦІЇ МОВЦЯ В УСНОМУ АМЕРИКАНСЬКОМУ АКАДЕМІЧНОМУ ДИСКУРСІ

У статті розглядається питання соціолінгвістичної ідентифікації мовців в усному американському академічному дискурсі. Зокрема наводяться статистичні дані щодо вживання маркерів хеджингу як засобів ідентифікації та соціолінгвістичної характеристики комунікантів в академічному дискурсі. Дослідження виконано на матеріалі Мічиганського корпусу академічного мовлення (MICASE – Michigan Corpus of Academic Spoken English). Результати статистичної верифікації вживання маркерів хеджингу подані з огляду на гендерну приналежність мовців, академічну роль комунікантів та предметну галузь, в якій відбувається комунікація.

Ключові слова: фактори ідентифікації, лексико-граматичні маркери хеджингу.

В статье рассматривается вопрос социолингвистической идентификации говорящих в устном американском академическом дискурсе. В частности представлены статистические данные относительно употребления маркеров хеджинга как средств идентификации и социолингвистической характеристики коммуникантов в академическом дискурсе. Исследование выполнено на материале Мичиганского корпуса академической речи (MICASE – Michigan Corpus of Academic Spoken English). Результаты статистической верификации употребления маркеров хеджинга приведены в аспекте гендерной принадлежности говорящих, академической роли коммуникантов и предметной отрасли, в которой происходит коммуникация.

Ключевые слова: факторы идентификации, лексико-грамматические маркеры хеджинга.

The article deals with pressing problems of sociolinguistic identification of speakers in spoken American academic discourse. Sociolinguistic investigations of various types of discourse are concentrated on the analysis of participants of communication, as representatives of a certain social group and conditions of communication. The article is devoted to the investigation of markers of hedging as means of sociolinguistic identification of speakers in academic discourse. In particular, statistic data of markers of hedging usage as means of identification and sociolinguistic characteristic of communicants in academic discourse are presented. The article consists of the description of the material and the methodology of the research of peculiarities of using lexico-grammatical markers of hedging in academic discourse.

The research has been conducted on the basis of MICASE – Michigan Corpus of Academic Spoken English. The results of the carried lingvo-statistic verification of the usage of hedges dependent on such sociolinguistic factors of identification as speakers' gender (male/female speech), academic role (speech of teachers (junior faculty, senior faculty) and speech of students (junior graduate, junior undergraduate, senior graduate, senior undergraduate students) and sphere of academic communication (exact sciences (Biological and Health Sciences, Physical Sciences and Engineering) and the humanities (Humanities and Arts, Social Sciences and Education) are stated. The results of the conducted linguistic and statistic research have proved that particular lexico-grammatical markers of hedging can be considered the identifying parameter of the sphere of academic communication and the speaker's gender and academic role.

Keywords: factors of identification, markers of hedging.

Соціолінгвістичні дослідження дискурсу, увагу яких зосереджено на аналізі учасників й обставин спілкування, спрямовані на вивчення соціального середовища мовців та умов, в яких відбувається фахова комунікація. Ідентифікація у соціальному просторі з'являється та виявляється у процесі мовленнєвої комунікації. Комунікант окреслює «своє коло», відмежовуючи себе за яким-небудь «фактором ідентифікації – віковим, етнічним, соціальною чи гендерною приналежності, професії тощо» [1].

Одним із засобів ідентифікації мовців у соціальному просторі є хеджинг, що інтерпретується як «результат ослаблення одного з параметрів мовленнєвої взаємодії» [6, с. 882], або як «комунікативна стратегія, що вербалізується через мовні сигнали-хеджи, і є спрямованою на пом'якшення ілюквативної сили або пропозиційного змісту висловлювання» [5].

Останнім часом спостерігається зростаючий інтерес лінгвістів до вивчення використання хеджингу в академічному мовленні: G. Myers (1989), R. Markkanen, H. Schröder (1989), P. Simpson (1990), M.-R. Luukka (1992), E. Valle (1993); як засіб вираження ввічливості хеджинг розглядають P. Brown, S. Levinson (1978); орієнтуючись на вираження модальності над хеджингом працювали G. Myers (1989), P. Simpson (1990) [8, с. 116]. Серед вітчизняних лінгвістів, що займалися вивченням хеджингу, слід вказати А. В. Ярхо (2004), С. В. Адамович (2011), Е. А. Мусієнко (2012), А. П. Марюхін (2013), Н. Я. Нера (2013).

Незважаючи на значну кількість наукових доробків присвячених лінгвістичному аналізу хеджингу в текстах різних стилів, функціонування маркерів хеджингу як соціолінгвістичних змінних у мовленні комунікантів в академічному дискурсі ще не ставало предметом окремого дослідження. Дана стаття має на меті представити результати лінгвостатистичного дослідження особливостей вживання маркерів хеджингу в усному американському академічному дискурсі як факторів гендерної приналежності мовця, академічної ролі комунікантів та предметної галузі, в якій відбувається комунікація. Матеріалом дослідження слугують 139 затранскрибованих текстів різних жанрів з точних і гуманітарних наук Мічиганського корпусу академічного мовлення (MICASE – Michigan Corpus of Academic Spoken English) загальним обсягом 1 695 540 слововживань [9].

Дослідження засобів ідентифікації мовця у межах соціолінгвістичного підходу безпосередньо торкається питань аналізу соціальної диференціації мовлення. При цьому основною операційною одиницею соціолінгвістичного аналізу соціальної диференціації мови є, так звані, соціолінгвістичні змінні, тобто соціально марковані мовні кореляти стратифікаційної і ситуативної варіативності мови [2, с. 171]. Такими змінними у нашій роботі виступають соціально марковані мовні одиниці – маркери позиції суб'єкта – хеджи.

У сучасній лінгвістиці наявні декілька класифікацій маркерів хеджингу: О. М. Ільченко (2002), Е. А. Мусієнко (2012), Holmes (1984), Quirk et. al (1985), Brown and Levinson (1987), Hyland (1988) та Urbanová (2003).

У нашому дослідженні ми зупиняємось на аналізі лексико-граматичних маркерів хеджингу як соціолінгвістичних змінних, що є засобами ідентифікації мовців. До основних факторів ідентифікації учасників академічної комунікації, відносимо: гендерну приналежність мовця; предметну галузь, в якій відбувається академічна комунікація; академічну роль комунікантів.

З огляду на фактор ідентифікації «гендерна приналежність мовця» ми аналізуємо мовлення чоловіків та мовлення жінок. В аспекті ідентифікаційного фактору «предметна галузь» ми досліджуємо функціонування маркерів хеджингу у

точних науках (*Biological and Health Sciences, Physical Sciences and Engineering*) і гуманітарних науках (*Humanities and Arts, Social Sciences and Education*). З огляду на ідентифікаційний фактор «академічна роль комунікантів» ми розглядаємо мовлення викладачів: *junior faculty, senior faculty* та мовлення студентів: *senior undergraduate, junior undergraduate, senior graduate, junior graduate*.

Для вивчення функціонування хеджингу як засобу соціолінгвістичної ідентифікації мовців в академічному дискурсі ми взяли за основу лексико-граматичну типологію хеджів, запропоновану К. Хайлендом [7, с. 218]. Відповідно наша класифікація включає 90 маркерів хеджингу, розподілених на п'ять груп: 1) епістемічні лексичні дієслова (*argue, assume, appear, believe, claim* та інші); 2) епістемічні прислівники (*about, almost, apparently, around, approximately* та інші); 3) епістемічні прикметники (*apparent, doubtful, likely, possible, probable* та інші); 4) епістемічні модальні дієслова (*could, may, might, ought, should* та інші); 5) епістемічні іменники (*assumption, claim, estimate, doubt, hypothesis* та інші).

Виокремивши фактори ідентифікації та проаналізувавши мовлення учасників академічної комунікації, ми виявили кількісні розходження частот вживання досліджуваних лексико-граматичних маркерів хеджингу (детальніше про особливості функціонування виділених маркерів хеджингу в аналізованому корпусі див. [3, 4]). Слід зауважити, що отримані кількісні відмінності свідчать лише про певні тенденції вживання маркерів хеджингу учасниками академічної комунікації. Для того, щоб верифікувати чи можуть отримані кількісні дані бути показниками соціолінгвістичної ідентифікації мовців в академічному дискурсі, тобто чи існує зв'язок між частотою певної групи маркерів хеджингу і фактором ідентифікації, нами було використано спеціальні статистичні методи, зокрема методи χ^2 та коефіцієнт взаємної спряженості Φ . Метод χ^2 дозволяє встановити наявність чи відсутність статистично значущих зв'язків між явищами, а коефіцієнт Φ показує ступінь зв'язку між явищами, що досліджуються, і варіюється від -1 до +1, тобто чим ближчий показник до одиниці, тим сильніший зв'язок. Отримані статистичні дані дозволяють визначити, чи вживання певних лексико-граматичних маркерів є характерним для мовлення чоловіків/жінок, представників точних/гуманітарних наук, викладачів/студентів. З наших обчислень ми виділяємо ті маркери хеджингу, що мають статистично значущі зв'язки з досліджуваними факторами ідентифікації та позитивний коефіцієнт взаємної спряженості.

Розглянемо досліджувані групи маркерів хеджингу в аспекті наявних статистично значимих зв'язків між частотою окремих лексико-граматичних маркерів та фактором ідентифікації «гендерна приналежність мовця». Отримані статистичні показники в аспекті зменшення ступеню зв'язку представлені в Таблиці 1:

Таблиця 1
Статистично-значущі зв'язки між лексико-граматичними маркерами хеджингу та фактором ідентифікації «гендерна приналежність мовця (мовлення жінок/чоловіків)»

Групи маркерів хеджингу / Гендерна приналежність мовців	Мовлення жінок	Мовлення чоловіків
Епістемічні модальні дієслова	«may» ($\chi^2 = 12,42$, $\Phi = 0,04$) «could» ($\chi^2 = 5,52$, $\Phi = 0,02$)	«should» ($\chi^2 = 44,56$, $\Phi = 0,07$)
Епістемічні прислівники	«sometimes» ($\chi^2 = 72,85$, $\Phi = 0,11$) «maybe» ($\chi^2 = 17,8$, $\Phi = 0,05$) «mostly» ($\chi^2 = 15,44$, $\Phi = 0,05$) «generally» ($\chi^2 = 5,99$, $\Phi = 0,03$) «about» ($\chi^2 = 4,92$, $\Phi = 0,02$)	«nearly» ($\chi^2 = 16,75$, $\Phi = 0,05$) «presumably» ($\chi^2 = 13,42$, $\Phi = 0,04$) «rather» ($\chi^2 = 11,26$, $\Phi = 0,04$) «apparently» ($\chi^2 = 9,66$, $\Phi = 0,04$) «quite» ($\chi^2 = 6,92$, $\Phi = 0,03$) «generally» ($\chi^2 = 5,99$, $\Phi = 0,03$) «essentially» ($\chi^2 = 5,46$, $\Phi = 0,03$) «almost» ($\chi^2 = 5,06$, $\Phi = 0,02$) «frequently» ($\chi^2 = 4,31$, $\Phi = 0,02$)
Епістемічні лексичні дієслова	«tend to» ($\chi^2 = 5,96$, $\Phi = 0,05$) «believe» ($\chi^2 = 5,45$, $\Phi = 0,05$)	«doubt» ($\chi^2 = 6,92$, $\Phi = 0,06$) «indicate» ($\chi^2 = 4,08$, $\Phi = 0,04$)

Отож, отримані статистичні дані свідчать, що мовлення жінок та мовлення чоловіків характеризується переважним вживанням окремих лексико-граматичних маркерів, що належать до певних груп. Ці маркери можна вважати показниками фактору ідентифікації «гендерна приналежність мовця». Випадки, в яких не виявлено статистично значимих зв'язків між частотою лексико-граматичних маркерів та гендерною приналежністю мовця, підпорядковуються загальним закономірностям функціонування лінгвістичних одиниць в академічному мовленні.

Розглянемо досліджувані групи маркерів хеджингу в аспекті наявних статистично значимих зв'язків між частотою окремих лексико-граматичних маркерів та фактором ідентифікації «предметна галузь». Отримані статистичні показники в аспекті зменшення ступеню зв'язку представлені в Таблиці 2:

Таблиця 2
Статистично-значущі зв'язки між лексико-граматичними маркерами хеджингу та фактором ідентифікації «предметна галузь (мовлення представників точних/гуманітарних наук)»

Групи маркерів хеджингу / Предметна галузь	Мовлення представників точних наук	Мовлення представників гуманітарних наук
Епістемічні модальні дієслова	«may» ($\chi^2 = 5,16$, $\Phi = 0,02$)	
Епістемічні прислівники	«maybe» ($\chi^2 = 86,47$, $\Phi = 0,12$) «about» ($\chi^2 = 47,58$, $\Phi = 0,09$) «typically» ($\chi^2 = 25,79$, $\Phi = 0,06$) «usually» ($\chi^2 = 20,17$, $\Phi = 0,05$) «relatively» ($\chi^2 = 7,72$, $\Phi = 0,03$) «on the whole» ($\chi^2 = 6,14$, $\Phi = 0,03$)	«approximately» ($\chi^2 = 23,92$, $\Phi = 0,06$) «essentially» ($\chi^2 = 13,39$, $\Phi = 0,04$) «almost» ($\chi^2 = 7,67$, $\Phi = 0,03$) «around» ($\chi^2 = 6,87$, $\Phi = 0,03$) «rather» ($\chi^2 = 6,83$, $\Phi = 0,3$) «in general» ($\chi^2 = 5,16$, $\Phi = 0,02$) «to a certain extent» ($\chi^2 = 3,9$, $\Phi = 0,02$) «quite» ($\chi^2 = 3,89$, $\Phi = 0,02$)

Епістемічні лексичні дієслова	«tend to» ($\chi^2 = 20,45$, $\Phi = 0,1$) «assume» ($\chi^2 = 15,52$, $\Phi = 0,09$) «guess» ($\chi^2 = 5,82$, $\Phi = 0,05$) «indicate» ($\chi^2 = 4,74$, $\Phi = 0,05$)	«seem» ($\chi^2 = 41,94$, $\Phi = 0,15$) «argue» ($\chi^2 = 13,92$, $\Phi = 0,08$)
Епістемічні прикметники	«likely» ($\chi^2 = 5,06$, $\Phi = 0,11$) «apparent» ($\chi^2 = 3,22$, $\Phi = 0,09$)	«possible» ($\chi^2 = 4,42$, $\Phi = 0,1$)
Епістемічні іменники	«probability» ($\chi^2 = 43,02$, $\Phi = 0,43$) «potential» ($\chi^2 = 5,412$, $\Phi = 0,15$) «estimate» ($\chi^2 = 4,43$, $\Phi = 0,14$)	«claim» ($\chi^2 = 20,91$, $\Phi = 0,3$) «doubt» ($\chi^2 = 10,12$, $\Phi = 0,21$) «possibility» ($\chi^2 = 8,66$, $\Phi = 0,19$) «assumption» ($\chi^2 = 4,84$, $\Phi = 0,14$)

Таким чином, було встановлено, що мовлення представників точних та гуманітарних наук відрізняється частотою вживання певних лексико-граматичних маркерів хеджингу. Отримані дані можуть слугувати показниками фактору ідентифікації «предметна галузь (мовлення представників точних/гуманітарних наук)». Випадки, в яких не виявлено статистично значимих зв'язків між частотою лексико-граматичних маркерів та предметною галуззю (мовленням представників точних/гуманітарних наук), підпорядковуються загальним закономірностям функціонування соціолінгвістичних змінних в академічному мовленні.

Розглянемо досліджувані групи маркерів хеджингу в аспекті наявних статистично значимих зв'язків між частотою окремих лексико-граматичних маркерів та фактором ідентифікації «академічна роль» учасників комунікації. Отримані статистичні показники в аспекті зменшення ступеню зв'язку представлені в Таблиці 3:

Таблиця 3

Статистично-значущі зв'язки між лексико-граматичними маркерами хеджингу та фактором ідентифікації «академічна роль (мовлення викладачів/студентів)»

Групи маркерів хеджингу Академічна роль	Мовлення викладачів	Мовлення студентів
Епістемічні модальні дієслова	«could» ($\chi^2 = 45,81$, $\Phi = 0,08$) «may» ($\chi^2 = 22,35$, $\Phi = 0,05$)	«wouldn't» ($\chi^2 = 44,51$, $\Phi = 0,07$) «would» ($\chi^2 = 6,92$, $\Phi = 0,03$)
Епістемічні прислівники	«often» ($\chi^2 = 70,75$, $\Phi = 0,11$) «essentially» ($\chi^2 = 49,31$, $\Phi = 0,09$) «relatively» ($\chi^2 = 43,78$, $\Phi = 0,08$) «typically» ($\chi^2 = 42,18$, $\Phi = 0,08$) «about» ($\chi^2 = 29,52$, $\Phi = 0,07$) «presumably» ($\chi^2 = 16,7$, $\Phi = 0,05$) «sometimes» ($\chi^2 = 15,59$, $\Phi = 0,05$) «rather» ($\chi^2 = 15,3$, $\Phi = 0,05$) «roughly» ($\chi^2 = 13,68$, $\Phi = 0,04$) «around» ($\chi^2 = 12$, $\Phi = 0,04$) «generally» ($\chi^2 = 9,45$, $\Phi = 0,04$) «fairly» ($\chi^2 = 6,84$, $\Phi = 0,03$) «broadly» ($\chi^2 = 5,86$, $\Phi = 0,03$) «apparently» ($\chi^2 = 5,72$, $\Phi = 0,03$) «almost» ($\chi^2 = 5,46$, $\Phi = 0,03$) «frequently» ($\chi^2 = 4,93$, $\Phi = 0,02$) «largely» ($\chi^2 = 3,96$, $\Phi = 0,02$)	«quite» ($\chi^2 = 181,31$, $\Phi = 0,17$) «maybe» ($\chi^2 = 169,46$, $\Phi = 0,17$) «usually» ($\chi^2 = 45,3$, $\Phi = 0,08$) «likely» ($\chi^2 = 8,32$, $\Phi = 0,03$)
Епістемічні лексичні дієслова	«argue» ($\chi^2 = 33,75$, $\Phi = 0,13$) «seem» ($\chi^2 = 25,46$, $\Phi = 0,11$) «tend to» ($\chi^2 = 10,83$, $\Phi = 0,07$) «suppose» ($\chi^2 = 10,74$, $\Phi = 0,07$) «appear» ($\chi^2 = 9,96$, $\Phi = 0,07$) «suspect» ($\chi^2 = 9,76$, $\Phi = 0,07$) «believe» ($\chi^2 = 6,84$, $\Phi = 0,06$) «doubt» ($\chi^2 = 6,67$, $\Phi = 0,05$) «claim» ($\chi^2 = 5,21$, $\Phi = 0,05$)	«guess» ($\chi^2 = 219,66$, $\Phi = 0,34$)
Епістемічні прикметники	«likely» ($\chi^2 = 11,88$, $\Phi = 0,17$)	«possible» ($\chi^2 = 23,67$, $\Phi = 0,25$) «unclear» ($\chi^2 = 7,72$, $\Phi = 0,14$)
Епістемічні іменники	«assumption» ($\chi^2 = 11,39$, $\Phi = 0,22$) «indication» ($\chi^2 = 5,66$, $\Phi = 0,15$)	«probability» ($\chi^2 = 22,05$, $\Phi = 0,31$)

Таким чином, було встановлено, що мовлення викладачів та студентів відрізняється переважною частотою вживання певних лексико-граматичних маркерів хеджингу. Отримані дані можуть слугувати показниками фактору ідентифікації «академічна роль (мовлення викладачів/студентів)». Випадки, в яких не виявлено статистично значимих зв'язків між частотою лексико-граматичних маркерів та академічною роллю (мовленням викладачів/студентів), підпорядковуються загальним закономірностям функціонування лінгвістичних одиниць в академічному мовленні.

Отже, проведене лінгвостатистичне дослідження функціонування маркерів хеджингу як засобів соціолінгвістичної ідентифікації мовців в усному американському академічному дискурсі свідчить, що між частотою лексико-граматичних маркерів хеджингу і конкретним фактором ідентифікації мовця є взаємозалежність. Тобто гендерна приналежність мовців, їхні академічні ролі та сфера, в якій відбувається академічна комунікація, впливають на переважне вживання у їхньому мовленні певних лексико-граматичних маркерів хеджингу. Перспективою нашого подальшого дослідження є

застосування апробованої методики для аналізу особливостей функціонування маркерів підсилювання як засобів соціолінгвістичної ідентифікації мовців в академічному дискурсі.

Література:

1. Ачкасов В. А. Этническая идентичность в ситуациях общественного выбора [Электронный ресурс] / В. А. Ачкасов // Журнал социологии и социальной антропологии. – 1999. – Том II. – Режим доступа до журн. : <http://www.soc.pu.ru/publications/jssa/1999/1/8achkas.html>
2. Каменский М. В. К вопросу о социолінгвістической парадигме дискурсных маркеров английского языка / М. В. Каменский // Вестник Ставропольского государственного университета. – 2007. – № 50. – С. 171–178.
3. Шилок В. Социолінгвістическая характеристика взаимодействия участников американского академического дискурса (на основе MICASE) / В. Шилок // Научное сообщество студентов: сборник статей. Студенчтуденч. междунар. науч. – практ. конф. (06 марта 2014 г.) / Гл. ред. Широков О. Н. – Чебоксары: ЦНС «Интерактив плюс», 2014. – С. 60–69.
4. Шилок В. Функціонування маркерів хеджингу в усному академічному дискурсі / В. Шилок // Сучасні філологічні дослідження та навчання іноземної мови в контексті міжкультурної комунікації: збірник наукових праць / За заг. ред. В. В. Жуковської, О. А. Черниш. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. – С. 301–309.
5. Ярхо А. В. Комунікативна стратегія невпевненості в сучасному англійському діалогічному дискурсі [Електронний ресурс] / А. В. Ярхо. – Режим доступу: <http://www.dissert.com.ua/content/32017.html#download>
6. Caffi C. On mitigation / C. Caffi // Journal of pragmatics. – 1999. – V. 31. – P. 881–909.
7. Hyland K. Hedging in Scientific Research Articles / K. Hyland. – Amsterdam : John Benjamins Publishing Company. – 1998. – 318 p.
8. Markkanen R. Hedging and discourse: approaches to the analysis of a pragmatic phenomenon in academic texts / R. Markkanen, H. Schröder. – Berlin : Walter De Gruyter. – 1991. – 280 p.

Список джерел ілюстративного матеріалу:

9. Michigan Corpus of Academic Spoken English (MICASE) [Електронний ресурс]. – Dr. Ute Römer, 2010. – Режим доступу : <http://www.helsinki.fi/variang/CoRD/corpora/MICASE/index.html>

УДК 81'33 (811.161.2 + 811.111)

Н. Д. Засанська,

Кіровоградський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, м. Кіровоград

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ОДИНИЦЬ ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНИХ МІКРОПОЛІВ ЕКОЛОГІЧНА КРИЗА / ECOLOGICAL CRISIS В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ (НА МАТЕРІАЛІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ІНТЕРНЕТ-ВИДАНЬ)

*У статті висвітлено результати зіставного аналізу функціональних особливостей одиниць навколядерних мікрополів **екологічна криза / ecological crisis** лексико-семантичного поля **криза** в сучасній українській та англійській мовах на матеріалі інформаційних інтернет-видань. За допомогою лексичної програми WordSmith Tools 6 (2013) визначено кількісні та якісні характеристики зіставляваних мікрополів.*

Ключові слова: лексико-семантичне поле, методи корпусної лінгвістики, інформаційний текст, функціональність, високочастотна / середньочастотна / низькочастотна / нефункціональна лексема, WordSmith Tools 6 (2013).

*В статье освещены результаты сопоставительного анализа функциональных особенностей единиц лексико-семантических микрополей **экологической кризис / ecological crisis** лексико-семантического поля **кризис** в современном украинском и английском языках на материале информационных интернет-изданий. С помощью лексической программы WordSmith Tools 6 (2013) определены количественные и качественные характеристики сопоставляемых микрополей.*

Ключевые слова: лексико-семантическое поле, методы корпусной лингвистики, информационный текст, функциональность, высокочастотная / среднечастотная / низкочастотная / нефункциональная лексема, WordSmith Tools 6 (2013).

*The article presents the analysis of the corpus-based approach to the lexemes of the semantic field **ecological crisis** in Ukrainian and English. The lexemes of the fields under investigation are chosen on the base of componential analysis of dictionary definitions (Oxford English Dictionary, Dictionary of the Ukrainian Language), while functional peculiarities have been studied on the base of a two-language corpus built of internet news texts. The comparative study has been held with the help of lexical software programme WordSmith Tools 6 (2013).*

Key-words: lexical-semantic field, corpus-based method, news text, functionality, high frequency word / medium frequency / low frequency / non-functional lexeme, WordSmith Tools 6 (2013).

Інтеграційні процеси в світі спричиняють зростаючу потребу в багатомовній та міжкультурній компетенції. Нового значення набуває ефективна комунікація, не обмежена мовними бар'єрами. Спілкування стає предметом уваги не лише мовознавців, а й представників політичних інститутів, міжнародних організацій, комерційних установ. В результаті зростає актуальність широкомасштабних досліджень різних мов світу з використанням корпусних методів аналізу мовного матеріалу [10, с. 6].

У сучасних мовознавчих працях під терміном «корпус» розуміють структуровану, систематизовану, програмно оброблену сукупність текстів [2; 7; 8; 10; 16]. Зібрання текстів корпусу будується з реальних фрагментів писемного чи усного мовлення, що дозволяє розглядати корпусний матеріал як емпіричну базу лінгвістичного дослідження [2, с. 125-131].

Як цілісна система, корпус має відповідати певним вимогам. Серед ключових – автентичність, репрезентативність, стандартність, збалансованість та ін. [2; 6; 9; 14; 15]. Досягнення цих завдань можливе завдяки визначеному набору параметрів, що враховуються при побудові корпусу. Параметризація корпусу повинна охоплювати такі виміри як широту (охоплення певної кількості текстів), пропорційність, часову однорідність. Відповідно до мети створення та призначення корпуси класифікують на повнотекстові / фрагментні, динамічні / статичні, діахронні / синхронні, одномовні / багатомовні, усні / писемні тощо [2, с. 104].

Сучасні лінгвістичні дослідження демонструють спрямованість на пізнання національно-специфічних мовних особливостей, типологічних відмінностей, культурних ознак так само, як універсальних рис зіставляваних мов. Багатомовні